VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Valtioneuvoston kirjelmä EU:n tekoälyasetusehdotuksesta (U 28/2021 vp)

Maria Kekäläinen
8.6.2021
Hallintovaliokunta

Soveltamisala, määritelmät

- Soveltamisalaan kuuluu yksityisen ja julkisen sektorin toimijat
- Asetuksessa tekoäly on määritelty laajasti (art. 3 ja liite I)
  - Tekoälyn kaiken kattava määrittely haastavaa
- Komissiolle siirretään laajasti valtaa antaa delegoituja ja täytäntöönpanosäädöksiä
  - Pyritään mahdollistamaan joustava sääntely ja huomioimaan jatkuvasti kehittyvä tekoälyteknologia
  - Tarkasteltava komissiolle siirrettävää valtaa huomioiden sääntelyn ennakoitavuus

Vaikutukset julkisen hallinnon toimintaan

- Monet korkean riskin tekoälyjärjestelmät koskevat viranomaisen toiminnassa käytettäviä järjestelmiä (liite III)
  - Mm. Julkisten etujen käytöstä päättäminen, matkustusasiakirjan tarkistaminen, avustavat tehtävät oikeuslaitoksessa
- Suomessa julkisen hallinnon toimintaan kohdistuu kansallista sääntelyä mm. hyvän hallinnon, läpinäkyvyyden ja tiedonhallinnan osalta
  - Tärkeää varmistaa, ettei asetuksesta synny viranomaisille tarpeetonta sääntelytaakkaa
- Uudet valvontatehtävät kansallisille viranomaisille
  - U-kirjelmässä tunnistettu Tukes ja Liikenne- ja viestintävirasto

Vaikutukset perusoikeuksiin

- Asetusehdotuksen perusoikeusvaikutukset ovat laajat, mm.:
  - PL 7 § Oikeus elämään, henkilökohtaiseen vapauteen ja koskemattomuuteen
    - Tekoälyjärjestelmien turvallisuuden parantaminen
  - PL 10 § Yksityisyyden suoja
    - Suhdetta tietosuojasääntelyyn tulee täsmentää
  - PL 18 § Elinkeinovapaus
    - Asetuksen vaatimusten ei tulisi luoda liikaa hallinnollista taakkaa toimijoille
  - PL 21 § Hyvä hallinto ja oikeusturva
    - Vaatimukset korkean riskin tekoälyjärjestelmille voivat edistää hyvää hallintoa
    - Valtioneuvoston kanta: julkisen sektorin erityisluonne tulee huomioida ja oikeus hyvään hallintoon tulee turvata